

16.4.2026

EOAK/6440/2025

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Susanna Lindroos-Hovinheimo

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Jyri Vesanto

VALTIOKONTTORIN MENETTELY KORVAUSVAATIMUKSEN KÄSITTELYSSÄ

1 KANTELU

Kantelija arvosteli Valtiokonttorin menettelyä kieltäytyä käsittelemästä hänen sille tekemäänsä uutta korvausvaatimusta sillä perusteella, että se koskisi samaa asiaa kuin aiemmin ratkaistu asia. Kantelija kertoi yksilöineensä vaatimuksessaan, että kyseessä on erillinen tapahtumaketju, eri virhe ja eri vahinko, joka ei sisältynyt aiemmin käsiteltyyn asiaan, mutta Valtiokonttori ei siitä huolimatta antanut muodollista hallintopäätöstä eikä valitusosoitusta, vaan ainoastaan ilmoitti kantelijalle, ettei asiaa käsitellä. Kantelijan mielestä Valtiokonttorin menettely ei täytä hyvän hallinnon vaatimuksia ja loukkaa hallinnon avoimuutta ja oikeusturvaa. Kantelija pyysi tutkimaan, onko Valtiokonttorin menettely ollut lainmukainen, ja tarvittaessa ohjaamaan viranomaista antamaan asianmukaisen kirjallisen päätöksen perusteluineen ja muutoksenhakuohjeineen.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Valtiokonttorin selvitys ja lausunto.

Selvityksen mukaan kantelija on vaatinut vahinkoasiassa valtion vastuuseen perustuvaa vahingonkorvausta Maahanmuuttoviraston menettelystä vuonna 2023. Kantelija vaati asiassa vahingonkorvausta sillä perusteella, että hän katsoi Maahanmuuttoviraston riistäneen häneltä työoikeuden ja työmahdollisuudet ja että Euroopan kemikaalivirasto hylkäsi kantelijan työhakemuksen, koska hänellä ei ole Suomen kansalaisuutta. Valtiokonttori on hylännyt kantelijan korvausvaatimuksen 19.9.2025 (oik. 22.9.2025) antamallaan päätöksellä.

Uudessa hakemuksessaan kantelija on vaatinut korvausta Maahanmuuttoviraston menettelystä vuonna 2023, jonka vuoksi hän ei ole voinut hakea tai tulla valituksi Euroopan kemikaaliviraston tarjoamiin työpaikkoihin. Valtiokonttori ei ole käsitellyt hakemusta uudelleen, koska sen on katsottu koskevan samaa asiaa kuin aiemmin ratkaistu vahinkoasia eli sitä, miten Maahanmuuttovirasto on menetellyt kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittelemisessä ja ratkaisemisessa.

Valtiokonttori on 10.10.2025 ilmoittanut kantelijalle sähköpostitse, että hänen korvausvaatimuksensa koskee samaa asiaa kuin asiassa, joka on jo ratkaistu Valtiokonttorin päätöksellä. Kantelijalle on ilmoitettu, että Valtiokonttori ei käsittele samaa asiaa koskevaa korvausvaatimusta enää uudelleen.

Selvityksen mukaan kantelija on vuosina 2023–2025 toimittanut Valtiokonttorille noin 40 valtion vahingonkorvausvastuuseen perustuvaa hakemusta, joista moni koskee Maahanmuuttoviraston menettelyä nyt kyseessä olevassa asiakokonaisuudessa.

Valtiokonttorin lausunnon mukaan Valtiokonttorin vakiintuneena käytäntönä valtion vastuuseen perustuvien vahingonkorvausasioiden käsittelyssä on, että hakijalle ei anneta uutta päätöstä samaan asiaan liittyen, mikäli uusi vaatimus on tulkittava käytännössä tyytymättömyyden osoitukseksi Valtiokonttorin aiempaan päätökseen. Samaa asiaa koskeva vahingonkorvausvaatimus käsitellään uudelleen, mikäli hakija toimittaa asiaan vaikuttavaa uutta selvitystä.

3 RATKAISU

3.1 Oikeusohjeita

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheutonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain 4 §:n 1 momentin mukaan Valtiokonttorin on annettava valtion varoista maksettavasta vahingonkorvauksesta kirjallinen ratkaisu. Pykälän 2 momentin mukaan Valtiokonttorin ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla. Ratkaisuun tyytymätön voi nostaa kanteen valtiota vastaan käräjäoikeudessa riita-asioista säädettyssä järjestyksessä. Valtiokonttorin tulee ilmoittaa tästä mahdollisuudesta hakijalle korvausratkaisun antamisen yhteydessä.

Valtion vahingonkorvaustoiminnasta annettua lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 159/2014 vp) 4 §:ää koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan muun ohella seuraavaa (s. 16):

”Valtiokonttorin ratkaisu ei ole hallintopäätös, sillä Valtiokonttorin ehdotetun lain nojalla käsittelemät korvausasiat ovat yksityisoikeudellisia riita-asioita eivätkä hallintolaissa tarkoitettuja hallintoasioita. (---)

Koska Valtiokonttorin ehdotetun lain nojalla käsittelemät korvausasiat kuuluvat yleisen tuomioistuimen toimivaltaan, Valtiokonttorin ratkaisuun tyytymätön voi nostaa kanteen valtiota vastaan käräjäoikeudessa riita-asioista säädettyssä järjestyksessä. Sama koskee Valtiokonttorin päätöstä, jolla asia on jätetty ratkaisematta tai käsittelemättä.

Valtiokonttorin tulee korvausratkaisun antamisen yhteydessä ilmoittaa korvausta vaativalle mahdollisuudesta nostaa kanne valtiota vastaan. Tämä ilmoitus korvaa hallintolain 47 §:n mukaisen valitusosoituksen antamisen.”

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan oikeusasiamies tutkii kantelun, jos sen kohteena oleva asia kuuluu hänen laillisuusvalvontaansa ja on aihetta epäillä, että valvottava on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä taikka jos oikeusasiamies muusta syystä katsoo siihen olevan aihetta. Pykälän 2 momentin mukaan oikeusasiamies ryhtyy hänelle tehdyn kantelun johdosta niihin toimenpiteisiin, joihin hän katsoo olevan aihetta lain noudattamisen, oikeusturvan tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta.

3.2 Asian arviointi

Kantelijan Valtiokonttorille tekemä uusi vahingonkorvausvaatimus on koskenut Maahanmuuttoviraston menettelyä kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittelemisessä ja ratkaisemisessa vuonna 2023. Uusi vaatimus on selvityksen mukaan perustunut siihen, että Maahanmuuttovirasto ei puuttunut Euroopan kemikaaliviraston rekryointiprosessiin ja informoinut sitä siitä, ettei kyseiseen virkaan vaadittu Suomen tai muun EU-maan kansalaisuutta.

Uusi vaatimus ei näyttäisi olleen täysin samansisältöinen aiemmin ratkaistun vaatimuksen kanssa. Valtiokonttori on kuitenkin aiemmalla päätöksellään jo ratkaissut kantelijan vaatimuksen, jossa kantelija katsoi Maahanmuuttoviraston riistäneen häneltä menettelyllään vuonna 2023 työoikeuden ja työmahdollisuudet sekä Euroopan kemikaaliviraston toisaalta hylänneen hänen työhakemuksensa, koska kantelijalla ei ole Suomen kansalaisuutta. Valtiokonttori on tämän vuoksi katsonut, että kantelijan uudessa vaatimuksessa on kyse tosiasiallisesti samaa asiaa koskevasta vaatimuksesta kuin aiemmin jo ratkaistussa vaatimuksessa ja että kantelija ei ole esittänyt siinä sellaista aiemmin ratkaistua vaatimukseen nähden uutta selvitystä, jolla olisi vaikutusta asiaan ja joka edellyttäisi vaatimuksen uudelleen käsittelemistä.

Valtiokonttorilla on harkintavaltaa sen suhteen, miten se sisällöllisesti arvioi sille esitettyjä vahingonkorvausvaatimuksia. Valtiokonttori on selvityksen perusteella saamani käsityksen mukaan menetellyt asiassa harkintavaltansa puitteissa. Oikeusasiamies ei voi puuttua siihen, miten viranomaisen käyttää sillä olevaa harkintavaltaa, jos tätä harkintavaltaa ei ole ylitetty tai käytetty väärin.

Valtiokonttorin valtion vahingonkorvausasiassa antamaan ratkaisuihin ei saa lain mukaan hakea muutosta valittamalla kuten hallintopäätöksiin, koska Valtiokonttorin valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain nojalla käsittelemät korvausasiat eivät ole hallintolaissa tarkoitettuja hallintoasioita vaan yksityisoikeudellisia riita-asioita. Tämän vuoksi kantelija ei olisi toisaalta saanut muutoksenhakukelpoista hallintopäätöstä vaatimukseensa, vaikka Valtiokonttori olisikin harkinnut sen olevan uusi ja aiemmin ratkaistusta vaatimuksesta erillinen vaatimus ja antanut ratkaisun asiassa.

Kantelija voi kuitenkin halutessaan nostaa kanteen valtiota vastaan käräjäoikeudessa, mikäli hän on tyytymätön Valtiokonttorin asiassa aiemmin antamaan ratkaisuun, kuten hänelle on päätöksessä ilmoitettukin. Sama koskee Valtiokonttorin päätöstä, jolla asia on jätetty ratkaisematta tai käsittelemättä.

Edellä todetut seikat huomioon ottaen katson, että asiassa ei ole ilmennyt toimenpiteitäni edellyttävää lainvastaista menettelyä tai velvollisuuden laiminlyöntiä.